Museum Leuven

KUNST IN DE KLAS!

Voorbereiding op een bezoek aan M voor leerkrachten secundair onderwijs

09.10.26
→ 28.02.27

SCULTORI FIAMMINGHI,
Vlaamse beeldhouwers in Italië

1. INLEIDING

Beste leerkracht,

Dit najaar valt er iets bijzonders te beleven in M Leuven. Naast het vertrouwde aanbod voor scholen opent een nieuwe tentoonstelling de deuren — en die toont je klas hoe je vlakbij huis ook op reis kan gaan. Fijn dus dat je kiest voor een bezoek met je klas aan M.
Jullie gaan samen de tentoonstelling 'Scultori Fiamminghi, Vlaamse beeldhouwers in Italië' ontdekken. Deze bundel biedt inspiratie om je museumbezoek voor te bereiden en na te genieten.

Je vindt hier:

→ Informatie over de tentoonstelling die je met je klas gaat bezoeken
→ Tips voor de voorbereiding van jullie museumbezoek
→ Tips voor de verwerking van jullie bezoek
→ Informatie en opdrachten bij enkele kunstwerken

Wat heb je nog nodig?

→ De bijlagen om te projecteren tijdens de les (achteraan deze bundels)
→ Eventueel pen en papier voor de leerlingen
→ Eventueel laptop en internetverbinding voor de leerlingen

Aan welke onderwijsdoelen werk je?

→ Cultureel bewustzijn
- De leerlingen beschrijven kunst- en cultuuruitingen vanuit eigen waarneming.
- De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
- De leerlingen reflecteren over eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.
- De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

→ Nederlands
- Nemen doelgericht deel aan mondelinge interactie.
- De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.

Nog op zoek naar extra informatie? Neem een kijkje op onze website en in onze kunstblaadjes voor het onderwijs. Neem je graag contact op? Dan kan je terecht bij info@mleuven.be.

→ Wil je je graag verder verdiepen in beeldende kunst?
M biedt een waaier aan artikels en audiovisueel materiaal aan, hier gebundeld op de website en op het M Youtubekanaal.

→ Ontdek je graag kunst in het echt? In M zijn klassen van harte welkom: je kan op eigen houtje - gratis mits reservatie - het museum bezoeken met je klas of je boekt een rondleiding/workshop.

Speciaal voor de tentoonstelling, ontwikkelde M een rondleiding voor het secundair onderwijs. Ontdek 'Scultori Fiamminghi' met je klas.

Het volledige onderwijsaanbod vind je op de M website.

VOOR JE BEZOEK AAN M

Hier geven we enkele insteken om het bezoek aan M voor te bereiden. Afhankelijk van je doelstellingen zal je eerder een brede kennismaking met 'kunst' voor ogen hebben of misschien wil je hen eerder al wat warm maken voor de tentoonstelling? Hieronder enkele ideeën om uit te testen met je klas.

- Kennismaking met M als huis voor kunst

Misschien ben je al eerder in M geweest of misschien is dit wel de eerste keer? In ieder geval loont het om aan te halen waar jullie naartoe gaan en waarom je deze uitstap hebt gekozen. Vertel ook waarom je het zelf leuk vindt om op bezoek te komen en waar je benieuwd naar bent.

Wat is M?

M is een (kunst)museum en een huis voor hedendaagse kunst.

Van oorsprong is M een stedelijk museum. De collectie weerspiegelt dan ook de geschiedenis en cultuur van Leuven en het vroegere hertogdom Brabant. Intussen is de collectie ruimer en internationaler geworden, maar de lokale verankering blijft belangrijk.

Wat heeft M?

De collectie van M bevat meer dan 58.000 objecten, van de steentijd tot nu. De late gotiek, de renaissance en de negentiende eeuw zijn sterk vertegenwoordigd. M beheert ook een waardevolle verzameling hedendaagse kunst, met veel werk van kunstenaars uit eigen land.

Een kleine selectie van de collectie kan je bekijken in de museumzalen. Het overgrote deel van de collectie wordt bewaard in het museumdepot. Maar ook digitaal valt er veel te ontdekken. Daarvoor kan je terecht in https://www.mleuven.be/collectie/collectiecatalogus of in https://hetkunstlabvanm.be/digitaal-museum/.

Waar vind je M?

Sinds 2009 kreeg M zijn huidige vorm: een hedendaags museumcomplex centraal gelegen in de stad. Het gebouw werd uitgebreid en vernieuwd, maar de geschiedenis van de museumsite gaat terug tot de 15de eeuw. Wil je graag die veranderingen tonen aan je leerlingen? Daarvoor ontwikkelde M een animatie die stap voor stap de uitbreiding van het complex toont. Hier terug te vinden.

Wat is er dan te zien als we op bezoek komen?

Een klein deel van onze eigen collectie is permanent te zien in de museumzalen. We vragen ook (levende) kunstenaars om hun kunstwerken te tonen of lenen kunstwerken van anderen (dat heet dan een bruikleen). Zo'n tentoonstelling of expo kan je dan enkele maanden komen bezoeken, nadien maken we weer plaats voor andere verhalen. Zo kan je steeds iets nieuws ontdekken als museumbezoeker.

Alles wat er aankomt, vind je hier terug als bezoeker.

https://www.mleuven.be/programma?periode=verwacht

JULLIE BEZOEKEN DEZE NIEUWE TENTOONSTELLING:

Wat achtergrond voor jou als leerkracht:

Waarover gaat het?

De artistieke uitwisseling tussen Italië en de Lage Landen. Al vanaf de 16e eeuw trokken kunstenaars naar Italië om er inspiratie op te doen. Ze bestudeerden de kunst van de Romeinen, of kwamen in contact met tijdgenoten zoals Leonardo Da Vinci, Michelangelo of Rafaël. Zo'n studiereis was een onmisbaar onderdeel van elke artistieke opleiding. Ook vanuit de Lage Landen reisden kunstenaars naar Italië. De Italianen noemden hen de fiamminghi – de Vlamingen. De fiamminghi werkten zich op tot de hoogste artistieke kringen van de renaissance. Sommige fiamminghi keerden na enkele jaren terug, maar anderen bleven hun leven lang in Italië. Onder hen ook heel wat beeldhouwers, of scultori. Zij drukten hun stempel op de beeldhouwkunst van Firenze en Rome, en werkten er onder meer voor de machtige familie De' Medici en zelfs voor de paus.

In deze tentoonstelling treed je in de voetsporen van de scultori fiamminghi: van hun origine in de Lage Landen en hun zonnige gloriedagen in Italië, tot het einde van de renaissance in de 17e eeuw.

Welke periode en streek staat centraal?

Het verhaal van de fiamminghi begint uiteraard in Vlaanderen. Je moet dat wel breder zien dan het Vlaanderen van vandaag. Voor de Italianen was Vlaanderen namelijk huidig België, Nederland en zelfs Noord-Frankrijk samen. Kortom, de Lage Landen.

Aan het begin van de 16e eeuw waren de kunstenaars van de Lage Landen in de ban van een nieuwe kunstvorm: de renaissance. Stilaan lieten Vlaamse beeldhouwers de gotische stijl definitief achter zich. Rond het midden van de 16e eeuw begon in de Lage Landen een periode van onrust. Protestanten en katholieken vochten om de macht. In 1566 vond de Beeldenstorm plaats: een revolutie waarin heel wat katholieke kunst vernield werd. Geen vruchtbare bodem voor kunstenaars, dus. Meer en meer beeldhouwers besloten daarom permanent in Italië te blijven. Het is wachten tot de Contrareformatie aan het einde van de 16e eeuw een nieuwe impuls gaf aan de religieuze beeldhouwkunst. Aan het begin van de 17e eeuw waren de onrusten in de Lage Landen eindelijk wat gaan liggen. Kunstenaars voelden de nood niet meer om ergens anders een carrière op te bouwen, en konden weer thuisblijven. Italië bleef echter een aantrekkingskracht uitoefenen. Beeldhouwers vonden nog steeds hun inspiratie bij de kunst van de oudheid en de renaissance – en ook bij hun voorgangers, de fiamminghi. Een reis naar Italië bleef een onmisbaar onderdeel van elke opleiding tot beeldhouwer. En net uit Italië was ook een nieuwe artistieke wind komen overwaaien, mee vormgegeven door de fiamminghi in Rome. Kunstenaars zochten naar meer beweging in hun sculpturen, meer menselijkheid. De tijd van de barok was aangebroken – en daarmee het einde van de renaissance.

Wat ga je te zien krijgen?

Sculpturen, schilderijen, tekeningen en prenten tonen hoe kunstenaars uit de Lage Landen vanuit Italië hun stempel drukten op de vormentaal van de renaissance. In de expo prijken 16e-eeuwse sculpturen uit de collectie van M naast andere topstukken uit internationale musea zoals het Bargello en Uffizi (Firenze), het Louvre (Parijs), V&A (Londen), Rijksmuseum (Amsterdam), Kunsthistorisches Museum (Wenen), de Vaticaanse collecties en diverse kerken en privécollecties.

Wie zijn de kunstenaars?

De meest ronkende namen van de renaissance: Da Vinci, Michelangelo en Rafaël tonen we niet. De tentoonstelling probeert namelijk onderbelichte, maar in hun tijd erg toonaangevende kunstenaars, een plek in de hoofden van mensen te geven.

Het gaat over kustenaars die in beweging kwamen: over de Alpen trekken ze naar het zuiden, aangetrokken door de resten van de oudheid, de vernieuwende Italiaanse ateliers en de belofte van nieuwe opdrachten. In Italië worden ze samengebracht onder één naam: de fiamminghi. Ze vormen geen vaste groep en reizen niet allemaal om dezelfde reden. Sommigen willen er leren, anderen zoeken bescherming, werk of de kans om naam te maken. Hun afzonderlijke reizen vormen samen een netwerk waarlangs mensen, technieken en ideeën zich tussen noord en zuid verplaatsen.

Aan het begin van de 16e eeuw introduceerden voortrekkers zoals Jan Gossaert, Pieter Coecke van Aelst en Cornelis Floris de Italiaanse renaissance in Vlaanderen.

Met de tekeningen en prenten die zo de Lage Landen binnenkwamen, verspreidden ze de renaissance in de Lage Landen. Zo was het pad geëffend voor de eerste Vlaamse renaissancebeeldhouwers: Jean Mone, Conrad Meit en Jacques Dubroeucq. De renaissance baande zich een weg naar Vlaanderen, maar ook heel wat Vlamingen vonden hun weg naar Italië. Zo reisde Giambologna (Jean (de) Boulogne) over de Alpen om nooit meer terug te keren. Vanuit zijn atelier in Firenze bouwde hij aan een vernieuwend en invloedrijk oeuvre. Zijn atelier werd een magneet voor talent uit het Noorden zoals Pietro Francavilla, Johann Gregor van der Schardt en Adriaen De Vries. Omstreeks 1575 waren Vlamingen met klinkende Italiaanse namen zoals Egidio Della Riviera, Nicolo Pippi en Coppe Fiammingo in Rome al even toonaangevend. De tentoonstelling eindigt met de Brusselse beeldhouwersfamilie Duquesnoy, en de uit Utrecht afkomstige broers Robert en Andries De Nole.

Waarom is dit een meerwaarde voor mijn klas?

M brengt kunstwerken naar Leuven die normaal gezien verspreid zijn over verschillende Europese steden. Op die manier kan je op reis gaan dichtbij huis. Daarnaast gaat het over een erg kenmerkende periode in de (kunst)geschiedenis die onze huidige, Westerse blik op kunst nog steeds erg beïnvloedt. En tegelijk kan én moet je als kijker ook kritisch zijn voor wat er getoond wordt: de onderwerpen, de rol en de positie van de vrouw, het veelvuldige naakt en geweld... Het kan een vertrekpunt zijn om in de klas te praten over de grenzen van beelden en de omgang ermee.

Wil je graag je museumbezoek nog verder voorbereiden? Neem dan zeker een kijkje op https://visit.mleuven.be/onboarding. Je vindt er uitgebreide info en audioteksten per tentoonstelling.

Ook de introfilm, gemaakt voor deze expo, kan je online terugvinden. Op 6 minuten word je meegenomen op citytrip naar Firenze en Rome. Ook ideaal als inleiding in de klas.

OPDRACHTEN VOOR IN DE KLAS

● Van gotiek naar renaissance

Grote kans dat zowel jijzelf als je leerlingen nog nooit hebben gehoord van 'Scultori Fiamminghi': het onbekende kan een fijn vertrekpunt zijn om samen iets nieuws te ontdekken. Met een open blik.

→ Laat de leerlingen 'gotiek' en 'renaissance' opzoeken in hun browser en selecteren op afbeeldingen.
→ Of projecteer deze onderstaande kunstwerken en laat hen de gelijkenissen en verschillen benoemen.

Probeer collectief of in groepjes te komen tot een woordwolk dat voor jouw klas overeenkomt met hun eerste indruk (kan analoog of via een tool zoals Mentimeter).
Deze woordwolk is interessant om er opnieuw bij te nemen na jullie bezoek. Zo krijg je vat op de verschillen tussen een vluchtige, digitale ervaring en een confrontatie met de kunstwerken in het echt.

● Focus op één kunstenaar: Giambologna

Naast de kunstwerken is het ook interessant om stil te staan bij de levensloop van een kunstenaar in die periode. Over de bekendste kunstenaar uit deze tentoonstelling weten we dan ook betrekkelijk veel. Dit is zijn verhaal.

Doorgaans bleven kunstenaars maar enkele jaren in Italië. Ze bezochten de belangrijkste steden en keerden dan terug naar huis. Dat was ook het plan van Jean de Boulogne (1529), een getalenteerde beeldhouwer uit Douai. Over zijn jeugd weten we niet veel, maar op zijn twintigste duikt hij op in Bergen, waar hij werkt voor Jacques Dubroeucq, hofkunstenaar van keizer Karel V. In 1550 reist hij naar Rome. Na een studiereis in Rome van 2 jaar wilde hij weer vertrekken, maar de rijke opdrachtgever Bernardo Vecchietti overtuigde hem om naar Firenze te komen. De Italianen doopten hem er om tot Giambologna.

In Firenze zorgde de beeldhouwkunst van Giambologna voor een sensatie. Zijn elegante composities, verfijnde weergave van het menselijk lichaam en technisch meesterschap vielen meteen in de smaak. De familie De' Medici benoemde hem zelfs tot hofkunstenaar. In hun opdracht verfraaide Giambologna de stad Firenze met fonteinen, sculpturen en kapellen. Zo gaf Giambologna mee vorm aan Firenze als hoofdstad van de renaissance. Zijn reputatie was zo groot, dat hij samen met Michelangelo gezien werd als de belangrijkste beeldhouwer van zijn tijd.

Aangetrokken door het succes van hun streekgenoot Giambologna en de onrust in eigen land reisden ook andere kunstenaars naar Firenze. En Giambologna verwelkomde hen met open armen in zijn atelier. Hij noemde hen zijn compagni – zijn kameraden. Ze leerden klei modelleren, marmer bewerken en brons gieten, tot ze echte specialisten waren. Zo kon Giambologna het werk in het atelier verdelen.

Een opleiding bij Giambologna was een garantie op succes, want zowat alle fiamminghi uit zijn atelier begonnen nadien een carrière als beeldhouwer. Hun sculpturen waren gegeerde verzamelobjecten in heel Europa.

We weten ook hoe hij eruit zag. Hier kijkt hij je aan in de vorm van een kleine, bronzen buste. Op zijn borst prijkt het kruis van de Orde van Christus, een eretitel die de paus hem had toegekend. Giambologna had het echt gemaakt en dat toont hij hier.

Influencer The Gaze - aka Matthijs Van Mierlo - werkte een video uit over de carrière van de kunstenaar en zijn befaamde ontmoeting met niemand minder dan... Michelangelo!

Wil je meer te weten komen over deze bijzondere figuur in de kunstgeschiedenis? https://www.mleuven.be/nog-meer-m/giambologna-een-vlaamse-meester-italie

Het verhaal van Giambologna is van alle tijden; het emigreren omwille van kansen, ambities, betere werk- en levensomstandigheden... Vertaal dit in de klas naar een hedendaagse context: wie heeft er gelijkaardige verhalen in de familie? En hoe zien leerlingen hun eigen toekomst?

• Focus op één kunstwerk

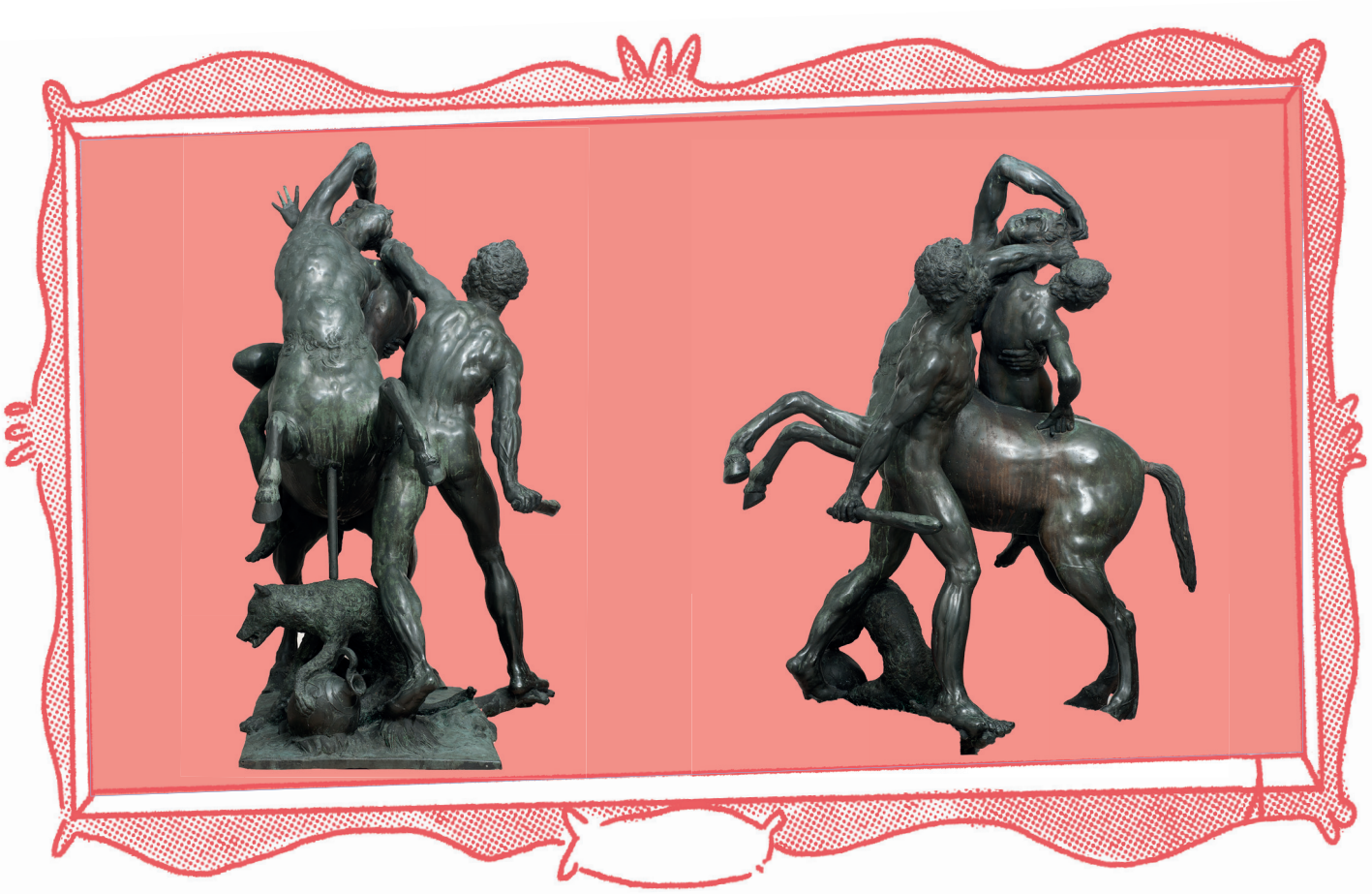
→ Laat je leerlingen 1 minuut lang aandachtig kijken naar het kunstwerk (opgenomen in de bijlagen). Na 60 seconden laat je hen de ogen sluiten en proberen ze zich het kunstwerk voor de geest te halen. Laat hen vertellen wat hen opviel of laat hen dit tekenen.

→ Laat hen individueel of per twee minstens 10 vragen bedenken bij dit kunstwerk. Nadien laat je hen 1 vraag selecteren die ze zelf het boeiendst vinden of waar ze zelf graag een antwoord op willen vinden.

Kunst roept altijd veel vragen op, juist daarom is het ook zo boeiend om in groep kunst te bekijken. Probeer je leerlingen uit te dagen in het vragen stellen: dat is immers een kunst op zich!

Die vragen ga je met de klas opdelen in verschillende categorieën bv. Wie, wat, hoe, waar, wanneer, waarom? Maar je kan afhankelijk van je eigen vakgebied of waar je mee bezig bent in de klas ook andere categorieën betrekken.

Een vraag geeft ook weer wat je als kijker interessant vindt: ben je vooral iemand die wil weten hoe het gemaakt is of is voor jou de betekenis van een kunstwerk doorslaggevend? Dit kan een fijn klasgesprek op gang trekken over hoe iedereen kunst op een andere manier beleeft en wat je er kan uithalen voor jezelf.

Wat weten we over dit kunstwerk?

Terug naar onze vragen! Het is natuurlijk fijn om ook een antwoord te bieden en dit kunstwerk daardoor beter te leren kennen. Hieronder wat context die je op weg helpt. Zijn er vragen die onbeantwoord blijven? Stuur ze dan door naar info@mleuven.be en we bezorgen jullie graag een antwoord!

Wie?

De kunstenaar is Adriaen de Vries (1556–1626). Leerling van Giambolgna. Na Firenze trok hij door naar het noorden. De composities van Adriaen De Vries hadden daar veel succes. Hij werkte voor heel wat adellijke en koninklijke hoven in Noord-Europa.

Nu is het kunstwerk in het bezit van het Nationaal museum in Stockholm.

Waneer?

Gemaakt op het einde van de 16de eeuw.

Waar?

Deze bronzen sculptuur bevond zich oorspronkelijk in Praag in de tuin van paleis Wallenstein, waar De Vries zijn laatste jaren doorbracht. In 1648 viel het Zweedse leger Praag binnen, en roofde de sculpturen van De Vries. Nu kan je ze bekijken in de tuinen van paleis Drottningholm, bij Stockholm, waar ook het Museum de Vries gevestigd is.

Wat ?

De titel van het werk is Hercules, Deianeira en Nessus.

Volgens een Griekse mythe werkte de centaur Nessus, half paard, half man, als veerman bij een rivier. Op een dag zette hij Deianeira over, de vrouw van Hercules. De centaur werd overmand door lust, en probeerde Deianeira te verkrachten. Hercules hoorde haar schreeuwen, en wist haar net te redden uit zijn handen.

In deze sculptuur van Adriaen de Vries zie je het hoogtepunt van de actie: het moment dat Hercules met zijn knuppel Nessus aanvalt.

Hoe?

Gemaakt uit brons, 130 x 107 x 71 cm groot.

Brons is een legering van tin en koper en vertoont alle eigenschappen die het geschikt maakt voor ruimtelijk werk. Het is sterk en kent niet de beperkingen die hout of keramiek hebben. Je kan er open en verfijnde composities mee maken.

Waarom?

De gruwelijke scène weerspiegelt de 16e-eeuwse fascinatie voor geweld, emotie en mythologische verhalen. Verkrachtingsscènes zoals deze kwamen geregeld voor in de renaissancekunst. Kunstenaars gebruikten verhalen uit de klassieke mythologie om beweging, anatomie en emotie uit te beelden. Vandaag kijken veel bezoekers anders naar zulke voorstellingen, en staat het afgebeelde seksuele geweld sterker op de voorgrond.

3. TIJDENS JE BEZOEK AAN M

De dag waar jullie zo naar hebben uitgekeken: jullie museumbezoek staat voor de deur! Met deze tips maak je er een onvergetelijke uitstap van!

→ Heb je nog vragen, tips om met jouw klas om te gaan of wil je een bepaald kunstwerk zeker zien? Geef alle nodige info zeker mee via je reservatie.

→ Haal zeker de museumregels al eens boven in de klas: hoe beter leerlingen begrijpen waarom er regels zijn, hoe vlotter het museumbezoek meestal verloopt.

→ Kom zeker op tijd: gehaast beginnen aan een bezoek is voor niemand leuk.

→ In het museum neemt de gids het over, maar weet dat jouw betrokkenheid van cruciaal belang is om leerlingen mee te krijgen en drempels voor hen te verlagen. Dat geldt ook voor ouders of extra begeleiders die mee komen op uitstap.

→ De gids probeert een evenwicht te vinden tussen informeren, in interactie gaan en activeren: dat is soms erg zoeken voor een klas die je nog nooit eerder zag. Probeer dat te ondersteunen en afspraken die gelden in de klas ook aan te halen in het museum, bv. hoe zorg je dat iedereen luistert naar elkaar? Of wat doe je normaal als een leerling het moeilijk heeft?

→ Dat een museum bezoeken niet iedereen in de klas onmiddellijk aanspreekt, is absoluut normaal: probeer dat tijdens en na je bezoek ook niet te bestraffen of uit de weg te gaan. Het is vooral belangrijk dat leerlingen dit meekrijgen als ervaring en ook leren waarom iets hen wel of niet ligt. Daarom proberen we tijdens jullie rondleiding ook de nadruk te leggen op de kunstbeleving en de ervaring van de leerlingen. Het kan bevrijdend zijn om even los te komen van jullie schoolgebouw, opdrachten en evaluaties. Ook als leerkracht.

WAT MAG WEL

Met elkaar praten

Kunstwerken goed bekijken

Opdrachten uitvoeren

Op de grond gaan zitten

WAT MAG NIET

Roepen (je kunt andere mensen hiermee storen of je kan daardoor elkaar niet meer verstaan)

Eten of drinken (dan worden de museumzalen vuil of zelfs de kunstwerken)

Rennen (je kunt ergens tegenaan lopen en je stoort misschien wel andere bezoekers)

Kunstwerken aanraken (ze kunnen stuk gaan of vuil worden)

Een rugzak of grotere voorwerpen meenemen (verhoogt het risico op beschadigingen en diefstal)

4. NA JE BEZOEK AAN M

Laat na het bezoek de leerlingen kort vertellen over hun ervaringen. Was het leuk?
Wat hebben ze bijgeleerd? Wie vond het kijken naar de kunstwerken heel leuk?
Wie vond het moeilijk om niets aan te raken?

Dit kan ook beeldend! Bv. 'Maak een tekening van wat je is bijgebleven.'
Of 'Beeld het kunstwerk uit dat je het leukste vond.'

Je kan hierbij ook terugkoppelen naar de inleidende les over 'Wat is een museum?'.
Hadden ze zich het anders voorgesteld?
Is hun mening of beeld van een museum veranderd?

● Jouw eigen top 3

Er was veel te zien, maar wat blijft de leerlingen nu het meeste bij?
En wat vinden ze zelf het meest waardevol om te bewaren en verder te onderzoeken?

In de bijlagen vind je een selectie van enkele kunstwerken/voorwerpen uit de tentoonstellingen en een podium. Bezorg dit aan elke leerling en laat hen 3 kunstwerken selecteren en uitknippen voor een podiumplaats. Welk kunstwerk haalt goud in jouw klas?

● Iets om over na te denken

Als kijker heb je geen passieve rol: jouw blik en interpretatie van een kunstwerk is belangrijk. Meer zelfs: elke generatie staat ook voor de moeilijke keuze om artefacten en historische objecten verder te bewaren, te onderzoeken, te restaureren, te tonen....

Dat veel van de werken gewelddadige, vaak vrouwonvriendelijke taferelen uitbeelden, kon de 16e-eeuwse verzamelaars weinig deren: zij apprecieerden vooral de mythische verhalen, en de elegante, complexe houdingen van de figuren.

Hieronder vind je 3 hedendaagse insteken om verder te bespreken in de klas.

*Voor kunstenaars uit de Lage Landen bood Italië kansen die in het noorden nauwelijks bestonden. Aan de hoven van machtige families konden zij werken op een schaal die tot de verbeelding sprak. Giambologna vond die kansen bij de familie de Medici. Als hofbeeldhouwer kreeg hij de ruimte om te experimenteren met beweging, materiaal en monumentaliteit. Voor veel fiamminghi wordt Italië meer dan een tijdelijke bestemming. Ze bouwen er een atelier en een bestaan op, werken samen met kunstenaars uit verschillende streken en worden deel van het leven in de stad. Hun namen veranderen, maar hun afkomst blijft meeklinken. Tussen noord en zuid ontstaat een nieuwe beeldtaal, gevormd door ontmoeting en uitwisseling. **Welke andere voorbeelden uit de (kunst)geschiedenis of actualiteit kunnen leerlingen hieraan verbinden?**

*De keerzijde van het toerisme. Laat deze periode in de kunstgeschiedenis dan ook de reden zijn waarom Firenze en Rome tot op de dag van vandaag overspoeld worden door toeristen. Bespreek in de klas wat de voor- en nadelen zijn hiervan. Maak er desnoods een klasdebat van.

*Giambologna was erg goed in delegeren, hij had dan ook een uitgebreide atelierwerking. Zijn leerlingen deden het werk dat hij zelf niet leuk vond: marmer houwen en brons bewerken. Wat hij wel leuk vond, deed hij zelf: modelleren in was of klei. Giambologna's talent lag namelijk in het bedenken van composities en elegante houdingen. Hoe kijkt de klas naar eigenaarschap, vakmanschap en artistieke kwaliteit? Waar liggen voor hen de grenzen?

BIJLAGE OM TE PROJECTEREN IN DE KLAS

WAT MAG WEL

Met elkaar praten

Kunstwerken goed bekijken

Opdrachten uitvoeren

Op de grond gaan zitten

WAT MAG NIET

Roepen (je kunt andere mensen hiermee storen of je kan daardoor elkaar niet meer verstaan)

Eten of drinken (dan worden de museumzalen vuil of zelfs de kunstwerken)

Rennen (je kunt ergens tegenaan lopen en je stoort misschien wel andere bezoekers)

Kunstwerken aanraken (ze kunnen stuk gaan of vuil worden)

Een rugzak of grotere voorwerpen meenemen (verhoogt het risico op beschadigingen en diefstal)

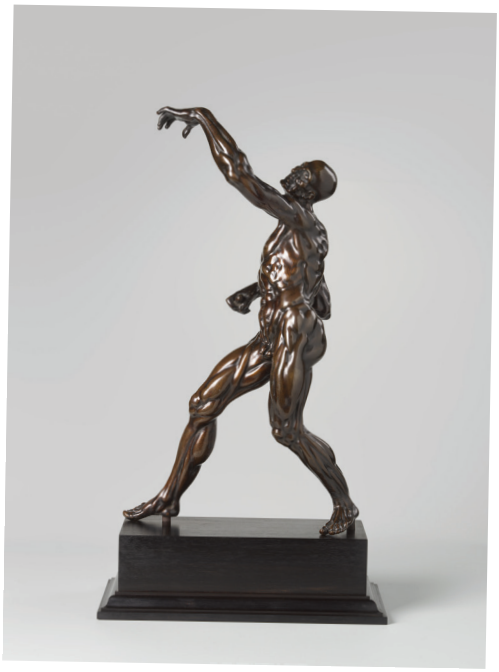
DE TOP 3 VAN

Colofon

Tekst en concept: M Leuven

Vormgeving: Studio Manon

Cover: Helena Vereycken voor M Leuven

Beelden:

© Sedes Sapientiae, Onbekend, 11e-12e eeuw, Collectie M Leuven, bron: artinflanders.be, foto: Dominique Provost

© Putto, Floris Cornelis (II), ca. 1560-ca. 1563, Collectie M Leuven, bron: artinflanders.be, foto: Dominique Provost

© Kinderbacchanaal met bok, François du Quesnoy, ca. 1626-1630, foto: Rijksmuseum, Amsterdam

© Roof van een Sabijnse maagd, Giambologna, 1583, foto: Gilles Vandamme - Eyes—Screen

© Sedes Sapientiae, Onbekend, 11e-12e eeuw, Collectie M Leuven, bron: artinflanders.be, foto: Dominique Provost

© Putto, Floris Cornelis (II), ca. 1560-ca. 1563, Collectie M Leuven, bron: artinflanders.be, foto: Dominique Provost

© Zelfportret, kopie naar of atelier van Giambologna, 16e eeuw , Musée des Beaux-Arts de Dijon/François Jay

© Hercules, Nessus en Deianeira, Adriaen de Vries, 1622, foto: Per-Åke Persson / Nationalmuseum, inv. nmdrhSk 65

© Échorché (spierman), Willem Danielsz. Van Tetrode (model), ca. 1562-1566 (model); ca. 1560-1570 of 1610-1630 (afgietsel), foto: Rijksmuseum, Amsterdam

© Gevangene afkomstig van de sokkel van het ruiterstandbeeld van Hendrik IV op de Pont Neuf in Parijs, Pietro Francavilla en Francesco di Bartolomeo Bordoni, 1614-1618

© Potretbuste van Keizer Karel V, onbekend, ca. 1515-1525, Stad Brugge - Musea Brugge

© Gevangene afkomstig van de sokkel van het ruiterstandbeeld van Hendrik IV op de Pont Neuf in Parijs, Pietro Francavilla en Francesco di Bartolomeo Bordoni, 1614-1618

© Liggende vrouw die schrijft (Meetkunde en Astrologie), toegeschreven aan Giambologna, 1565-1570, Victoria and Albert Museum, London

© Sol (De Zon), toegeschreven aan Jacques Jonghelinck, ca. 1565, foto: Rijksmuseum, Amsterdam

© Model voor Ferdinando I de' Medici die de stad Pisa redt, Giambologna, ca. 1592, Cedric Verhelst

© Credit postkaart Brou, ontwerp: Studio Manon,
foto: NateBergin / CC-BY-4.0

© Credit postkaart Giambologna, ontwerp: Studio Manon,
foto: Gilles Van Damme - Eyes—Screen